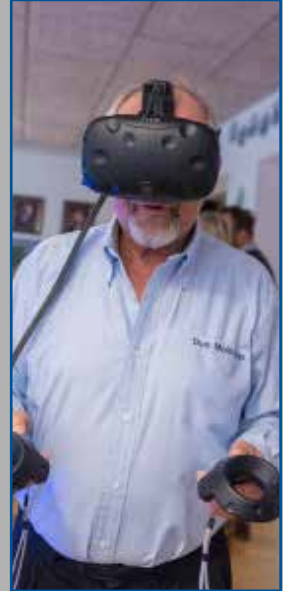

SYDSLESVIG | kort fortalt 2017-2018

Fællesskab gør stærk

SYDSLESVIG | kort fortalt

Nr. 1, november 2018

Redaktion & layout: Jette Hanisch & Lars Erik Bethge

Udgivet af Sydslesvigsk Forening

Norderstr. 76

D-24939 Flensburg

www.syfo.de

Tryk: Flensburg Avis

Fotos: Sydslesvigsk Pressetjeneste, FUEN, Flensburg Avis, Sven Geißler, Tim Riediger, Lars Salomonsen, Gunvor Vestergaard, Martin Ziemer

SYDSLESVIG | kort fortalt **2017-2018**

Sydslesvig kort fortalt - et brud på traditionen

Med dette årshæfte giver SSF køb på en mere end 50 år gammel tradition. Sydslesvigsk Årbog er udkommet hvert efterår siden 1960 og indeholdt især en samling af formandsberetninger fra SSF, de tilsluttede foreninger og de andre danske organisationer i mindretallet.

Når vores folkevalgte repræsentanter i SSFs hovedstyrelse nu har valgt at forlade denne vej, er det fordi årbogen har været meget resursekrævende - både i mandetimer, tryk- og portoomkostninger - og en stor del af disse informationer i dag også kan ses på organisationers og foreningers hjemmesider, læses i deres eget informationsmateriale eller findes i Flensborg Avis.

Derfor har SSF valgt at prioritere en udvidelse og modernisering af vores digitale informationsformidling i stedet. I skrivende stund er en ny hjemmeside til SSF på tegnebrættet, og vi håber, at den kan stå færdig inden årsskiftet. Her vil man fremover også finde informationer om årets arbejde i de tilsluttede foreninger, der ikke har en egen hjemmeside dertil.

På www.syfo.de finder man allerede nu de mange beretninger til SSFs landsmøde med detaljerede informationer om SSFs virke i amter, udvalg og forretningsudvalget.

Jens A. Christiansen,
generalsekretær

Forord

Det sidste år har været både turbulent og givtigt for Sydslesvigske Forening og mindretallet.

Vi har oplevet en stormfuld tid omkring projektet Mindretallets Hus og ret uforsonlige debatter om mindretallets struktur i Det Sydslesvigske Samråd.

Men der har også været store gode nyheder på næsten alle arbejdsområder. Bl.a. er SSFs foreningsudvikling skredet frem, Danevirke er blevet verdensarv, og sydslesvigere kan nu få dansk statsborgerskab. Samtidig er det solide hverdagsarbejde i SSF, som foreningen er til for, fortsat på alle planer og områder.

Så vi har atter meget at være stolte af i SSF og mindretallet. Se selv...

Jon Hardon Hansen
SSFs Førmand

Livlig folkelig basis

Mindretallets daglige liv for de voksne foregår i høj grad i SSFs mere end 70 distrikter. Det er her, hvor det lokale danske fællesskab plejes, og årets højtider festligholdes.

Aktiviteter, der kræver en større medlemskare, som kulturtilbud, foredrag, sprogkurser og udflugter til Danmark og i Sydslesvig, organiseres af amtsstyrelserne og amtskonsulenterne, der til dagligt støtter distrikternes arbejde.

De lokale og regionale tilbud spænder fra klassiske forsamlingshusmøder til aktiviteter for børnefamilierne. Hvert distrikt og hvert amt afgør for sig selv, hvilke tilbud, der er de bedste til deres medlemskare.

2017

1.632 arrangementer

48.629 deltagere

i distrikter & amter

Foreningsudviklingen i SSF

I godt to år har SSF været ude i en foreningsudviklingsproces. Udfordringerne er store i en tid, hvor flere og flere ikke har overskud, tid eller vilje til at udføre et stykke frivilligt arbejde eller deltage i foreningslivet. Mange foretrækker den solitære fritidsbeskæftigelse frem for det folkelige fællesskab i en dansk kulturforening som Sydslesvigsk Forening.

På alle planer inden for foreningen har engagerede og dedikerede ildsjæle gjort sig overvejelser om, hvordan SSFs kerneopgaver løftes ind i det nye årtusind på en tidssvarende måde, så tradition og fornyelse, ledelse og administration går endnu bedre i spænd. Distrikter, amter, hovedstyrelsen, forretningsudvalget, generalsekretariatet og amtssekretariatene har i det sidste år været optaget af på denne baggrund at videreudvikle foreningens basisarbejde.

Samarbejde i mindretallet

Der er i SSFs basis et udpræget ønske om et tættere samarbejde med skolerne og de andre foreninger og institutioner. Fra nogle regioner på vestkysten er der blevet fremsat ønske om et tættere samarbejde med SdU helt hen til en administrativ Kooperation. SSFs ledelse følger dette op ved at intensivere kontakten til de andre organisationers ledelser. Forretningsudvalget har i år blandt

andet mødt SSWs landsstyrelse og Skoleforeningens styrelse, som den fremover vil møde halvårligt.

Medlemshvervning

Der har også været et ønske om at få bedre redskaber til at fremme denne kontakt på lokalt plan, deriblandt en velkomstpakke til nye forældre hhv. medlemmer, nyt informationsmateriale om SSF og en PowerPoint-skabelon til brug i børnehaver og skoler. Denne computer-præsentation er blevet fremstillet af en arbejdsgruppe. Under sloganet "Fællesskab gør stærk" henvender SSF sig siden sommerferien med nyt informationsmateriale til nye forældre i børnehaver og skoler og hverver for et SSF-medlemskab som "Basispakken til det danske mindretal" for de voksne. Eleverne i første klasse har fået en stofpose med sloganet og en infofolder, der har kunnet suppleres med materiale fra amterne. Et ønske, der hidtil ikke har kunnet indfries, er en institutionalisering af forældre- og foreningsambasadorer på skolerne; det fortsætter SSFs ledelse med at arbejde for.

Medlemsfremgang i alle amter

Udover at styrke sammenhængen i mindretallet er målet for dette selvfølgelig også at øge SSFs medlemstal. Lige siden hvervekampagnen starte-

de i 2004 er antallet af medlemmer steget støt, så godt en tredjedel af mindretallets medlemmer i dag er medlem af kulturforeningen. I næsten alle SSFs amter har der været fremgang i medlemstallet, der nu ligger på omkring 16.000.

Projekttilbud til unge

I forbindelse med foreningsudviklingen er det også blevet drøftet, om SSF skal oprette en egen ungdomsafdeling. Svaret har været nej, ikke mindst fordi mindretallet med Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger (SdU) allerede tilbyder kulturelle aktiviteter til unge. SSF er dog rede til at yde økonomisk og organisatorisk støtte til unge, der gerne vil beskæftige sig med dansk kultur på den ene eller anden led.

Synlighed på de sociale medier er en vigtig ting, hvis man vil komme i

kontakt med de yngre. Derfor har også Facebook og Instagram spillet en væsentlig rolle i drøftelserne. I overvejelserne indgik en digital fremstilling af SSFs kulturtilbud og en modernisering af foreningens hjemmeside www.syfo.de.

Bedre informationstilbud

I mellemtiden er der til sæsonstarten 2018/2019 blevet oprettet en egen Facebook-side for SSFs kulturtilbud under navnet SSF Kultur. Hjemmesiderne danevirkemuseum.de og sydslesvig.de har allerede fået et løft på det sidste. Den nye syfo.de bliver bygget lige for tiden og ventes at stå klar indtil slutningen af året. I denne sammenhæng vil amternes Facebook-sider komme til at spille en større rolle. Desuden fortsætter kulturafdelingen med at lægge arrangementer med særlig appel til unge op på Instagram.

Udover, at SSF bruger resurser på at lukke hullerne i vores digitale kommunikation, orienteres medlemmerne fortsat "analogt" via det ugentlige medlemsblad Kontakt. Beslutningstagere i Danmark får også viderehen Sydslesvigmagasinet, som SSF producerer i fællesskab med Flensborg Avis og andre danske organisationer. Hovedstyrelsen har dog sagt ja til at stoppe udgivelsen af Sydslesvigsk Årbog. Dette meget klassiske format, som tiden er løbet fra, erstattes fra og med landsmødet 2018 af et lille hæfte, som giver et komprimeret overblik over årets vigtigste emner i SSF og mindretallet.

Pressetjenesten arbejder parallelt til disse tiltag på at styrke informationsstrømmen og mediekontakten både internt i SSF og eksternt til medierne og offentligheden. Interessen allerede nu giver et fingerpeg om, hvor enorm opmærksomheden vil være i jubilæumsåret 2020.

Ingen strukturændringer ønsket

Foreningens struktur har også været drøftet i de møder, der har fundet sted siden sidste landsmøde. Her er man kommet til den konklusion, at SSFs strukturelle opbygning omkring beslutningsorganerne landsmødet, hovedstyrelsen, forretningsudvalget samt amter og distrikter ikke skal forandres. Det er fortsat sådan, at distriktsbestyrelserne suverænt afgør, om de vil fusionere med et eller flere nabodistrikter. Det samme gælder for eventuelt to amters forestilling

om at slå sig sammen. På hovedstyrelsesseminaret besluttede man dog, at SSFs organisationsudvalg skal kigge på, om vedtægterne bør tilpasses i forhold til den virkelighed, foreningen befinder sig i dag.

Med hensyn til landsmødet er der blevet ytret ønske om fornyelse for at øge de delegeredes lyst og interesse for at deltage i det. Man har foreslået kortere og mere debatskabende beretninger, som man anser for at være store tidsrøvere. De mundtlige beretninger fra formand og udvalgsformænd burde ikke gentage men supplere deres udsendte skriftlige beretninger og være mere fremadskuende end tilbageskuende. Drøftelsen af aktuelle og relevante emner burde foregå i grupper af 15-20 delegerede. Man ønsker flere sange og kulturelle indslag, også i den satiriske genre, og man kunne tænke sig, at forretningsudvalget sidder nede på gulvet som de delegerede. Alle disse forslag vil være med til at gøre landsmødet længere, men til gengæld, mener man, mere levende og indholdsrigt.

Mere intern kommunikation

En yderligere konklusion på drøftelserne har været, at den interne kommunikation fra forretningsudvalget til hovedstyrelsen, fra hovedstyrelsen til amtsstyrelserne og fra amtsstyrelserne til distrikterne skal styrkes. Et tiltag i den forbindelse er et elektronisk nyhedsbrev, som generalsekretæren udsender til hovedstyrelsen

efter FU-møder, såfremt der er relevante "åbne" emner at berette om. Det fortrolige er forsat forbeholdt den lukkede del på hovedstyrelsesmøderne. Det er endvidere besluttet, at forretningsudvalget mødes med amtsstyrelserne hvert andet år eller efter behov for at drøfte situationen i amtet og i amtets distrikter. Indtil videre har FU i løbet af foråret og sommeren besøgt fem ud af de syv amtsstyrelser. Alle møder har været gode og givtige. Man fik lejlighed til at lære hinanden bedre at kende, udveksle synspunkter, drøfte udfordringer samt blive informeret om stort og småt i amterne.

SSF har i disse år mange bolde i luften i forhold til foreningsudviklingen. Nu gælder det om at omsætte tanker og ideerne ude i amterne og distrikterne, så medlemmerne kan få gavn og glæde af dem og inspireres til at fortsætte med at udvikle nye idéer.

SSFs forretningsudvalg kan naturligt nok ikke blande sig i, hvad man lokalt ønsker at arbejde med. Og der er også vidt forskellige eksempler på, hvad der virker godt. Der er distrikter, som klarer sig rigtig godt med mere klassiske arrangementer og andre, som klarer sig fint med en betydelig fornyelse af tilbuddet. Det vi kan, er at lytte til behov og bekymringer og skabe så gode rammer som muligt for, at vores basis trives. Det vil vi også fortsætte med at gøre.

Jon Hardon Hansen

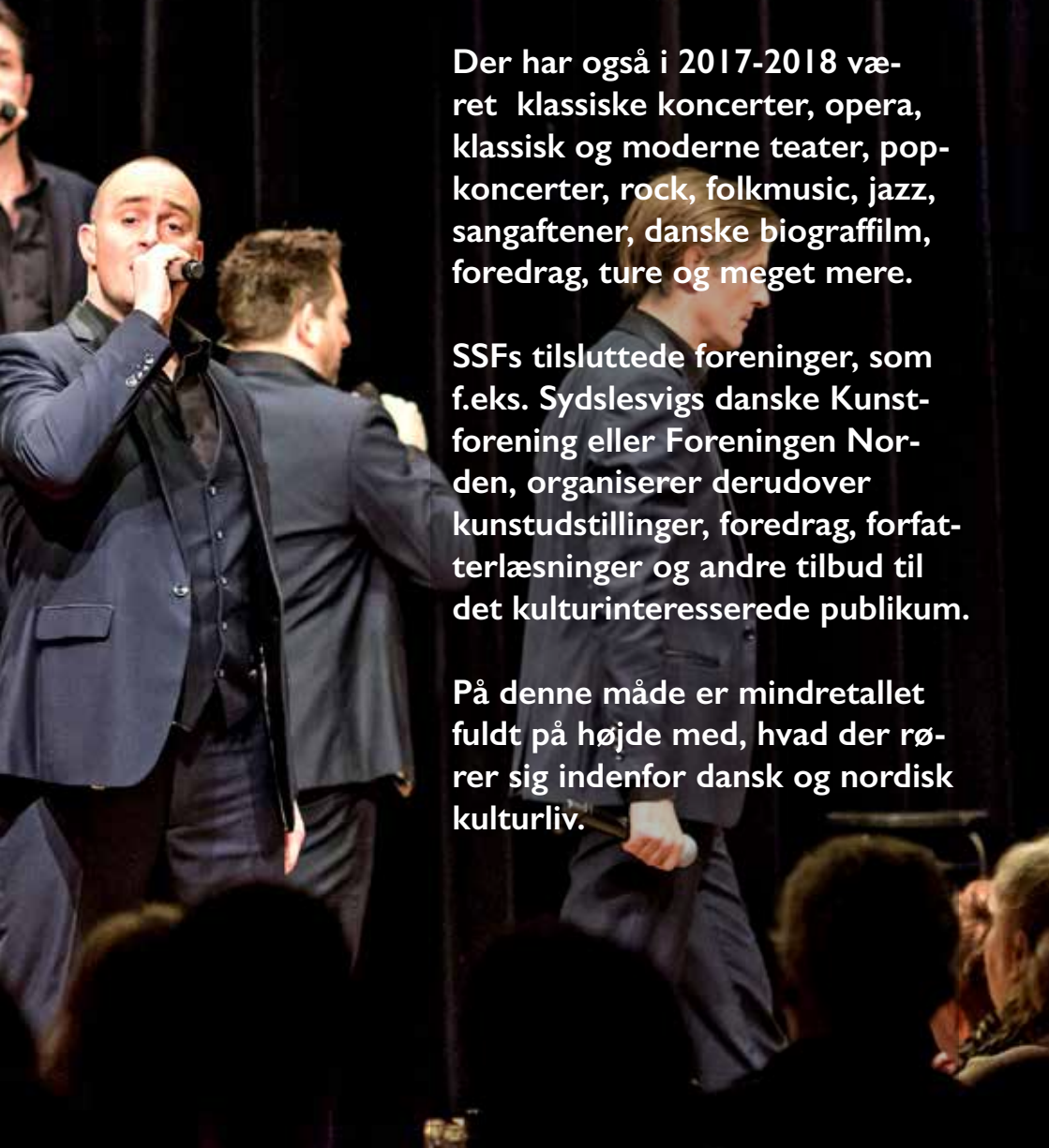
Dansk kultur

Sydslesvigsk Forening på alle planer arrangerer hvert år et væld af danske kulturtilbud i alle Sydslesvigs regioner.

Der har også i 2017-2018 været klassiske koncerter, opera, klassisk og moderne teater, popkoncerter, rock, folkmusic, jazz, sangaftener, danske biograffilm, foredrag, ture og meget mere.

SSFs tilsluttede foreninger, som f.eks. Sydslesvigs danske Kunstforening eller Foreningen Norden, organiserer derudover kunstudstillinger, foredrag, forfatterlæsninger og andre tilbud til det kulturinteresserede publikum.

På denne måde er mindretallet fuldt på højde med, hvad der rører sig indenfor dansk og nordisk kulturliv.

Børneteater

En del af SSFs kulturarbejde foregår mere i det skjulte. Hvert år booker vi det bedste, der tilbydes indenfor dansk børneteater. Men med få undtagelser er disse teaterforestillinger for børn og unge i Sydslesvig ikke offentlige.

Disse forestillinger står til rådighed for de danske institutioner i Sydslesvig, så børnene dér regelmæssigt kommer ud og møder dansk kultur i deres børnehave- og skoletid.

Til forældre, der vil se teater med deres børn, er der også en dansk-tysk børneteaterfestival i Region Sønderjylland-Schleswig, som SSF er partner i.

2017

55 forestillinger
2.649 børn

SSF Kultur

SSFs Kulturudvalg og Teater- & koncertudvalg har i 2017-2018 hentet en lang stribe af professionelle danske kunstnere og ensembler til Sydslesvig.

Siden sæsonstarten 2018/2019 markedsfører vi tilbuddene fra SSFs kulturafdeling under mærket "SSF Kultur". Samtidig er der oprettet en Facebook-side SSF Kultur, hvor brugerne kan få et overblik over sæsonens tilbud og finde aktuelle informationer om arrangementerne.

2017

31 pop/rock/jazz koncerter

10 klassiske koncerter

2 folk baltica-koncerter

3 Spil-dansk-arrangementer

18 teaterforestillinger

Klassisk ældrearbejde mindre efterspurgt

Fra SSFs Humanitære Udvalg hører vi, at nogle af vores 40 ældreklubber har sværere ved at tiltrække folk. Dette er kedeligt for dem, der engagerer sig i dette arbejde, men ikke nødvendigvis en dårlig nyhed for de menige medlemmer i denne aldersgruppe. For essensen er, at de ældre i dag har så meget at tage sig til, så mange tilbud at vælge imellem og så mange andre sociale kontakter, at nogle fravælger ældreklubberne.

De, der stadig sætter pris på fællesskabet ved kaffemøder, aktivitetseftermiddage, fælles udflugter m.m., må dog ikke undvære det af den grund. Klubbernes og udvalgets aktivitetsniveau er mange steder stadig højt.

2017

**780 arrangementer
13.000 deltagere**

Årsmøderne 2018

Omkring 20.000 mennesker deltog i de traditionelle danske årsmøder i første juniweekend. Blandt dem var også statsminister Lars Løkke Rasmussen (foto) og Folketingets formand Pia Kjaersgaard, Slesvig-Holstens ministerpræsident Daniel Günther og landdagspræsident Klaus Schlie samt udenrigsminister Anders Samuelsen, kulturminister Mette Bock og en række fremtrædende folketingsmedlemmer fra Danmark.

Fællesskabet, sammenholdet og glæden ved det danske blev festligholdt ved forsamlingshusmøder, grill- og familiefester, festoptog, et debatarrangement og store friluftsmøder. Og en lang stribe årsmødetalere gav atter på hvert møde deltagerne noget at tænke over.

32 lokale møder og fester
5 regionale folkefester
19.716 deltagere

Verdensarv Danevirke

Den 30. juni blev voldanlægget Danevirke af UNESCO anerkendt som verdensarv. SSF har været partner i ansøgningen til De Forenede Nationers kulturorganisation sammen med delstaten Slesvig-Holstens arkæologer og museer.

SSFs Danevirke Museum står for formidlingen af anlæggets historie og betydning både til danskere og tyskere. For tiden arbejdes der med danske og tyske partnere på at styrke denne indsats og give den nye verdensarv de rigtige rammer.

For mange danske ligger her en vægtig del af deres egen historie, de endnu ikke har opdaget. Museets aktuelle besøgstal er allerede meget lovende.

2017

17.169 besøgende

2018 (mar-okt)

19.290 besøgende

Vi tager stolt vare om Danmarks og verdens kulturarv

Jubelen var stor i Sydslesvig, da mødelederen på UNESCOs konference i Bahrain den 30. juni 2018 bankede hammeren i bordet og dermed erklærede Danevirke til verdensarv sammen med vikingebyen Hedeby (Haithabu). Delstaten Slesvig-Holstens arkæologer og museumsfolk havde i flere år sammen med SSFs Danevirke Museum arbejdet hen imod dette sekund. Nu finder de ud af, hvad den store ære skal bruges til.

Danevirke er Danmarks fødselsattest

Opmærksomheden var også stor i Danmark, både i medierne og i de sociale netværk, for Danevirke er et af Danmarkshistoriens største nationale symboler. Det ialt næsten 30 kilometer lange voldkompleks blev påbegyndt i 400-tallet og udgjorde syd-grænsen for det, der senere blev til Danmark. Derfor kaldes Danevirke også „Danmarks fødselsattest“, ligesom Jellingestenene gælder som Danmarks dåbsattest. Forsvarslægget er blevet udbygget af danske konger gennem jernalderen og vikingetiden helt op til Valdemar den Store. Sagnet om Gorm den Gamles dronning Thyra Danebod, der i vikingetiden lod Danevirke bygge, har fængslet danskerne i mange århundreder. Men Danevirke blev for alvor symbolet over alle symboler, da

nationalismen vandt frem i 1800-tallet, ønsket om afgrænsningen overfor Tyskland kulminerede, og Danmarks sydgrænse gik tabt i 1864. Så den nye tyske verdensarv har også stor betydning for Danmark.

Denne nærmest mytologiske betydning er også grunden til, at det danske mindretal i mere end 25 år driver et eget museum, der formidler voldanlæggets historie og betydning og samtidig fortæller om de danske i Sydslesvig siden 1864. Danevirke Museum ligger lige ved voldanlægget og i nærheden af fire af Danevirkes seværdigheder: hovedvolden, den gamle borgvold Thyraborg og Valdemarsmuren fra 1100-tallet. Og ved et skæbnens lykketræf ligger kun et stenkast fra museet også Kalegat, portåbningen i Danevirke, der blev opdaget i starten af indeværende årti. Den blev fundet ved en udgravning med danske og tyske arkæologer, der i mange årtier har samarbejdet omkring udforskningen af Danevirke.

Kulturarven trækker publikum

Danske og tyske har sammen arbejdet for, at denne kulturarv får den opmærksomhed, den har fortjent, og de er nu også fælles om at bære arven. Danevirke Museum og SSF deltager i arbejdet med at markedsføre „verdensarven Hedeby-Danevirke“

på lige fod med de offentlige arkæologer, museer og turismeekspertes. Mens der i Tyskland er fokus på Hedeby, der er landest eneste store levn fra vikingetiden, skal en kampagne i Danmark gøre opmærksom på Danevirke og dets store betydning for danskernes historie. Arkæologen Nis Hardt - han leder Danevirke Museum og har stået for den danske side i UNESCO-ansøgningen - kan allerede nu konstatere, at flere og flere danske får øjnene op for, at det største danefæ af alle ligger i Sydslesvig. Det taler museets øgede besøgstal i sommeren 2018 for.

Men også tyskere fra Slesvig-Holsten og andre dele af landet kommer til museet og den arkæologiske park og oplever, at dette landskabs rødder er danske, og at det danske hører til Slesvig-Holsten den dag i dag.

Kulturarv forpligter

Den nye verdensarvsstatus har også medført, at der nu er større fokus på, at Danevirke faktisk er tydeligt tegnet af århundrederne. Især den oprindeligt 4 kilometer lange Valdemarsmur, der var Nordeuropas største bygningsværk i teglsten, er mærket af tidens skarpe tand. Delstaten Slesvig-Holsten og Kreis Schleswig-Flensburg, der ejer Danevirke, investerer nu henvend en halv million euro (ca. 3,5 millioner kroner) i at stoppe murens forfald. Yderligere penge vil stå til rådighed til jordvoldens sikring.

Desuden overvejer de involverede parter, hvordan de store mindesmærker i Hedeby og Danevirke kan gøres endnu mere attraktive for besøgende. Nye informationsskilte

til voldanlægget er allerede på vej, men der skal investeres mere for at levendegøre disse historiske mindesmærker og deres betydning for besøgende.

Også SSF gør nu sit for at leve op til det store ansvar. På Danevirke Museum, hvor udstillingen om Danevirke er kommet lidt op i årene, skal præsentationen på sigt fornys og aktualiseres med de talrige informationer, som er kommet frem ved de sidste udgravninger. Desuden vil man gerne etablere en skoletjeneste. Det største ønske er dog, at museet engang i fremtiden får rammerne til at kunne udstille fundene, der er blevet gjort ved Danevirke. For tiden er det ikke udstyret til at præsentere skrøbelige genstande, som for eksempel byggearbejdernes mere end tusind år gamle træspader, arkæologerne har fundet ved udgravningerne. Indtil da kan Danevirke Museum byde på indsigt i voldens historie og en tur gennem den arkæologiske park med dens historiske seværdigheder.

Og de, der vil opleve lidt mere af Danmarks historie syd for grænsen, kan så tage videre til Hedeby, den anden halvdel af verdensarven, der i vikingetiden var landets største handelsmetropol med internationale kontakter helt til Island, Grønland, Spanien, Rusland og Asien. På det nære Gottorp Slot i Slesvig bevares desuden Nydambåden og en række andre af Danmarkshistoriens vigtigste fund. ●

Skipperhuset stråler i ny glans

2017-2018 har det historiske Skipperhus i Tønning, der rummer SSFs sekretariat for Ejdersted amt, forsamlingshus- og lejrskolefaciliteter, gennemgået en grundlæggende sanering.

Både hovedbygningen fra 1600-tallet og lejrskoletilbygningen fra 1970'erne havde brug for en grundig renovering. Den blev endda mere grundig end planlagt: Under arbejderne blev det konstateret, at bjælker i den historiske del af komplekset var rådne, så der endda var brug for en omfattende bjælkesanering.

Den 8. maj 2018 kunne SSFs Ejdersted amt og de mange lokale brugere officielt tage dette helt særlige sted i brug igen.

2018
668 overnatninger

Sundhedstjenesten overtager Hjerting

I efteråret 2018 meddelte Dansk Sundhedstjeneste for Sydslesvig, at den pr. 1. januar 2019 overtager ejerskabet og driften af "Kystsanatoriet" i Hjerting. Institutionen ligger ved Ho Bugt lidt nord for Esbjerg og har siden 1960'erne været anvendt til at give sydslesvigske børn og unge et tiltrængt pusterum i Danmark.

Ejendommen er opført i 1915 og blev oprindeligt anvendt af Lungeforeningen til rekreati-
onsophold for børn med tuberkulose. Igennem de seneste
fyre år har Sundhedstjenesten
sendt børn og unge fra de dan-
ske skoler i Sydslesvig afsted på
et ophold i danske omgivelser.

Ca. 110 sydslesvigske børn får
hvert år mulighed for at kom-
me på et ophold i Hjerting i en
periode af tre eller fem uger.

RENINGER

ASHUSSEN OPTIK
Kontaktlinsen & Brillen

Bücher & Stationery

Solidt kommunalvalg

Den 6. maj 2018 var der valg til by-, kommune- og amtsråd i Slesvig-Holsten. Det danske mindretals parti, Sydslesvigsk Vælgerforening (SSW), opstillede til dette valg kandidater i Sydslesvig, i byen Kiel og på øen Helgoland.

SSW oplevede en tilbagegang fra 2,9 til 2,3 % af stemmerne. Det skyldtes ikke mindst, at det ikke lykkedes at finde kandidater i alle kommuner, hvor SSW traditionelt stiller op til valg - et problem alle partier kæmper med nu om dage.

SSW kunne dog næsten holde sit antal af mandater i byråd, kommunalbestyrelser og amtsråd (Kreistag).

**2,3 % af stemmerne
i Sydslesvig og Kiel**

**180 kommune- og
amtsrådsmedlemmer**

SSW holdt skindet på næsen ved valget i 2018

Kommunalvalget i Slesvig-Holsten den 6. maj endte uden blodtud for det danske mindretals parti SSW. En lettere tilbagegang i stemmerne førte kun til et marginalt tab af mandater i kommuner og amter. I alt gik SSW i Sydslesvig og Kiel fra 2,9 % (2013) til nu 2,3 % af stemmerne.

Valget var blevet imødeset med stor spænding. Det havde været frygtet, at partiets regeringsdeltagelse på delstatsplan fra 2012 til 2017 muligvis kunne have en negativ effekt, som den hyppigt ses for små regeringspartnere. Ved det slesvig-holstenske valg i maj 2017, hvor SSW for første gang opstillede som del af en koalitionsregering, led partiet da også et sviende nederlag og gik fra 4,6 til 3,3 % af stemmerne. Men dette års valgresultat bærer tydeligt præg af lokale forskelle og er bedre end 2017, hvor SSW kun opnåede 2 % af stemmerne i de sydslesvigske valgkredse.

Både store sejre og nederlag

Mindretalspartiet står traditionelt stærkt i området umiddelbart op til den dansk-tyske grænse, hvor der i gode år til dels vindes op til en femtedel af stemmerne. Her kunne SSW denne gang nogle steder endda opnå resultater hinsides de 30 procent. Også længere sydpå fik SSW enkelte sensationelle resultater og fremgang.

Men i de fleste kommuner og amter gik stemmeandelen tilbage, deriblandt også i højborgens Flensborg.

Mandattallet næsten det samme

Mange steder kommer det moderate stemmetab dog ikke til at betyde færre pladser i kommune-, by- og amtsråd. I antal af mandater gik SSW fra 23 til 22 i de amtsfri byer Flensborg og Kiel samt i amterne Slesvig-Flensborg, Nordfrisland og Rendsborg-Egernførde - og holdt dermed skindet på næsen.

Derudover har SSW fremover 133 kommunerådsmedlemmer i 65 kommuner. Dette er 19 mandater færre end ved sidste valg. Men da partiet ikke genopstillede i 16 kommuner, fordi det ikke lykkedes at finde kandidater dér, og der modsat kun kom to nye kommuner til, har et vist tab været forventeligt. Oveni kommer ni mandater til SSW-politikere, der stillede op via kommunale borgerlister i små kommuner.

SSWs partiformand Flemming Meyer er dog alt i alt tilfreds med valgresultatet: "Alt andet lige er det et godt udgangspunkt for at sætte vores præg på politikken i de sydslesvigske kommuner. Det er mandaterne, der gør det politiske arbejde," siger Meyer. ●

KVITTERING

Dan Browns "Oprindelse":
199 kroner

Thomas Helmigs nye album:
129,95 kroner

Min SSW, der har sørget for,
at Bogbussen får 18.000 euro
fra kommunen, så jeg har
adgang til bøger, musik og
mere helt gratis:

UVURDERLIGT!

Jeg stemmer

på mit eget parti

SSW

For os i Harreslev.

SSWs kludetæppe har mange farver

Skal man tegne et landkort over SSWs lokale resultater til valget den 6. maj, så bliver det et kludetæppe. Det er en lystig blanding af gode resultater, uforandrede resultater og tilbagegange. - Og også enkelte huller, dér hvor SSW tidligere har været repræsenteret men ikke kunne samle kandidater til årets valg.

Slesvig-Flensborg amt leverede SSWs største succeser

I Slesvig-Flensborg amt i det nordøstlige Sydslesvig vandt SSW mandater syv steder, tabte enkelte mandater i fem kommuner og holdt status quo i 22. I mindretalshøjborgen Harreslev blev SSW største parti med 36,9 %. Dets kandidater vandt

otte af 12 valgkredse samt det lokale mandat til amtsrådet (Kreistag) og stiller nu både byrådsformanden og formændene i de vigtigste udvalg. I Harreslev, der er oplandskommune til Flensborg og ligger umiddelbart op ad den dansk-tyske grænse, står det danske mindretal traditionelt stærkt. Desuden er der dele af Harreslev, hvor der er bosat særligt mange danske statsborgere, og her fik SSW lokalt helt op over 60 % af stemmerne. Det gode resultat er belønning for en særdeles engageret lokal valgkamp af et forholdsvis ungt kandidathold. "Vi har vundet alle otte mandater direkte ude i valgkredsene, det viser for mig, at vi har haft de rigtige kandidater," siger SSWs spidskandidat Björn Ulleseit.

Blandt stederne med tilbagegang i amtet er Sydslesvigs næststørste by Slesvig. Til gengæld kunne partivennerne i den anden ende af fjorden Slien i Arnæs (Tysklands mindste by) indhente det bedste SSW-resultat overhovedet med 45,8 %.

I Flensborg blev det kun til fjerdepladsen

I højborgen Flensborg, hvor SSW tidligere stod til mindst en femtedel af stemmerne og traditionelt har været tredjestørste parti i mange årtier, gik det ikke helt så godt. Stemmeandelen dalede fra 19 til 17,6 procent, og partiet kunne med nød og næppe holde sine otte mandater i byrådet. To garvede SSW-profiler i byen, gruppeformand Susanne Schäfer-Quäck og Glenn Dierking, tabte valgkredse i byen, som SSW traditionelt plejer at vinde, til grønne kandidater. Således kom mindretallets parti kun ind på en samlet fjerdeplads efter CDU, De Grønne (valgets store vinder) og SPD.

SSWs spidskandidat og gruppeformand i byen Susanne Schäfer-Quäck, der ser en "hype" omkring De Grønne i universitetsbyen Flensborg som en hovedårsag, vælger dog at tage det positivt: "Vi beholdt alle vores mandater, det er det vigtigste. Vi kunne fange folks opmærksomhed med vores emner. Med otte mandater har vi nu mulighed for at placere vores emner godt i byrådet. Og så skal vi konstruktivt søge de nødvendige flertal, og det er vi parate til,"

siger Susanne Schäfer-Quäck. Netop dette havde været vanskeligheden i sidste valgperiode, hvor SSWs siddende overborgmester Simon Faber ved borgmestervalget 2016 var blevet væltet af en fælles kandidat for de ulige partnere SPD, CDU og De Grønne, og SSW efterfølgende havde haft svært ved at søge og få indflydelse.

Nordfrisland fik lidt mere skygge end sol

I Nordfrisland i det vestlige Sydslesvig gik et enkelt mandat tabt i ti kommuner, mens der blev vundet mandater i seks kommuner og holdt status quo i fem.

Særdeles godt gik det i Sønder Løgum, der ligger ved grænsen syd for Tønder. Ligesom Harreslev er det en velhavende kommune, der profiterer stærkt af grænsehandelen og for Sønder Løgums vedkommende også af lokale vindmølleparker. Her kunne de danske kandidater samle 27 % af stemmerne og har fået en magtfuld position som landsbyens største parti. SSWs spidskandidat Momme Jürgensen har fået flest personlige stemmer af alle SSW-kandidater i Sydslesvig. Nu har han endda haft mulighed for at blive borgmester, men har dog takket nej af personlige grunde: "Du må foretage nogle valg i dit liv. Og jeg har besluttet mig for at give mit job som lærer størst vægt. Det skylder jeg børnene," siger Jürgensen, der dog fortsætter som formand for det indflydelsesrige

finansudvalg i Sønder Løgum. Særlig godt gik det også længere sydpå i amtet i Drage, hvor SSWs kandidater vandt et ekstra mandat - med for området næsten sensationelle 35,5 procent.

Rendsborg-Egernførde holdt den sydlige skanse

Rendsborg-Egernførde er det sydøstlige amt i Sydslesvig, der strækker sig ned over Ejderen og Kieler-kanalen. Her holdt SSW sit mandattal alle vegne. Syv steder blev det til samme antal, og fem steder kunne der vindes flere mandater, deriblandt to i Rendsborg og et i Egernførde, denne regions største byer. "Vi har ført god politik, og vi kunne sætte os igennem med det, vi har lavet. Jeg går ud fra, at det er grunden til det gode resultat," siger Andreas Vollstedt, der er SSWs gruppeformand i Rendsborg byråd. Og også i Egernførde påpeger byrådsmedlem Thorsten Peuster: "Vi har været dygtige til at vise, at partiet kan mere end mindretalspolitik."

Kiel mistede mandater uden at tabe stemmer

I den slesvig-holstenske hovedstad Kiel, hvis nordlige bydele ligger i Sydslesvig, genvandt SSW sine to mandater fra sidste valg. Dermed står partiet dog alligevel lettere svækket i forhold til de sidste år, idet to byrådsmedlemmer fra Piratpartiet var skiftet til SSWs oprindelige tomandsgruppe i løbet af valgperioden. ●

Sydslesvigprisen 2018

Sydslesvigprisen fra Oberst H. Parkovs Mindefond går til Inger Merete Hansen fra Agtrup.

Inger Merete har været en bærende søjle i det folkelige arbejde i SSF Sydtønder amt gennem en menneskealder. Hun har været aktiv i Agtrup distrikt, som hun har fulgt fra barnsben af og senere blev formand for. Hun har også været mangeårigt amtsstyrelsesmedlem, amtsformand og medlem af SSFs hovedstyrelse. Og bl.a. den danske menighed i Læk og amatørteatret "Æ amatør" har ligeledes nydt godt af hendes kvaliteter. Inger Merete er der altid, når der skal gives en hånd, deltages i arrangementer eller "bare" sørges for, at det hele er på plads.

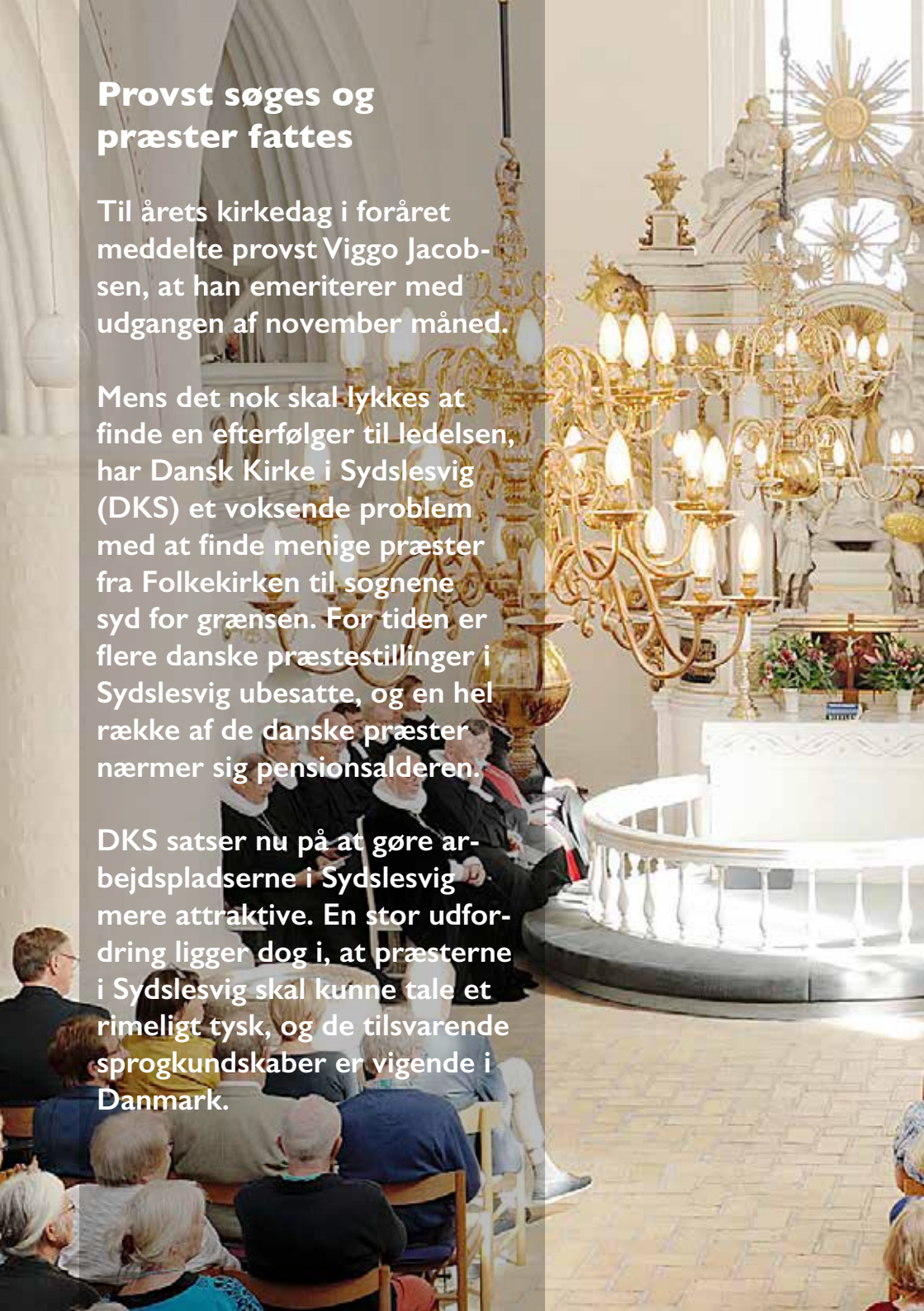
Sydslesvigprisen overrækkes årligt til en kvinde eller mand, som har gjort en ihærdig og trofast indsats i basisarbejdet for det danske mindretal.

Provst søges og præster fattes

Til årets kirkedag i foråret meddelte provst Viggo Jacobsen, at han emeriterer med udgangen af november måned.

Mens det nok skal lykkes at finde en efterfølger til ledelsen, har Dansk Kirke i Sydslesvig (DKS) et voksende problem med at finde menige præster fra Folkekirken til sognene syd for grænsen. For tiden er flere danske præstestillinger i Sydslesvig ubesatte, og en hel række af de danske præster nærmer sig pensionsalderen.

DKS satser nu på at gøre arbejdspladserne i Sydslesvig mere attraktive. En stor udfordring ligger dog i, at præsterne i Sydslesvig skal kunne tale et rimeligt tysk, og de tilsvarende sprogkundskaber er vigende i Danmark.

Færre institutioner?

I efteråret 2018 drøfter Dansk Skoleforening en mulig lukning af skoler og børnehaver på baggrund af en strukturel analyse af alle institutioner.

Ligesom de andre danske organisationer lider Skoleforeningen under, at pris- og lønniveauet stiger i Tyskland, mens Danmark kun kan afse midler til en begrænset stigning. Samtidig fortsætter udviklingen på dagtilbuds- og skoleområdet. Der er områder med vækst, hvor det handler om at udvide eller bygge nyt, og så er der steder, hvor en omstrukturering overvejes ud fra pædagogiske og økonomiske hensyn.

Der er hos alle i mindretallet stor bevidsthed om, at skolelukninger rammer hele mindretallets lokalsamfund, fordi de danske skoler især i landdistrikterne som oftest også er kultur- og fritidscentre for de danske i området.

Ny "sprogkultur" i ungdomsforeningerne

Efter en længere debat om det daglige sprog i Sydslesvigs danske Ungdomsforeningers medlemsklubber, har SdU i efteråret 2017 besluttet en "sprogkultur", der indtil 2019 skal omsættes i foreninger med tilknytning til paraplyorganisationen.

Pakken omfatter, at det danske sprog skal være et naturligt element i al ekstern kommunikation, bl.a. at hjemmesider i første tilgang skal være på dansk. Desuden skal instruktioner i foreningens aktiviteter så vidt muligt foregå på dansk, og klubbernes kontakt til Danmark skal intensiveres.

Foreningerne skal indtil SdUs sendemandsmøde 2019 beskrive, hvordan man vil arbejde med det danske sprog i foreningen.

Det aktive s

7. Det danske sprog frem

Hvilken positiv indflydelse kunne det have i din

Det aktive

sprog i foreningen

...mes aktivt også i det daglige arbejde

...e udfordringer kunne
...medføre i din forening?

...at nogen havde over

...stillet vilkårene
...et mødeplan, hvis det
...delt hold

...desværre er
...der ikke
...så er det
...at tale tydeligt
...alle forstås!!!

sprog i foreningen

Mindretallets organisationer vil styrke brugen af det danske sprog

I de sidste to år har det danske mindretal ført en intens sprogdebat. Spørgsmålet er, hvor åben man skal være overfor tyskere, der vælger at sende deres børn i en dansk skole eller bliver medlem af en dansk forening. Hvis det tyske sprog helt fortrænger det danske, så er åbenheden i hvert fald for stor, og det er der eksempler på.

Ny sprogkultur i foreningerne

Emnet er ikke mindst aktuelt indenfor Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger (SdU), der bl.a. samler idræts- og ungdomsforeningerne samt organisationer med appel til børn og unge, som f.eks. spejderne. Især i lokale sportsforeninger, hvor idrætsaktiviteten står i forgrunden, er problemer med at samle et hold eller finde trænere til dels blevet løst ved at tage folk fra flertalsbefolkningen ind. Det har til dels ført til, at det danske sprog er blevet fortrængt.

Derfor har SdU efter en længere debat om det daglige sprog i medlemsklubberne i efteråret 2017 besluttet en "sprogkultur", der indtil 2019 skal omsættes i foreninger med tilknytning til paraplyorganisationen. Denne pakke omfatter, at det danske sprog skal være et naturligt element i al ekstern kommunikation. Desuden skal instruktioner i forenin-

gens aktiviteter så vidt muligt foregå på dansk og klubbernes kontakt til Danmark intensiveres. Foreningerne skal indtil SdUs sendemandsmøde 2019 beskrive, hvordan der arbejdes med det danske sprog i foreningen. Der vil dog ikke være sanktioner men udviklingshjælp til dem, der ikke magter opgaven.

Større krav til forældrene

En lignende udvikling foregår aktuelt hos Dansk Skoleforening for Sydslesvig, der driver de danske vuggestuer, børnehaver og skoler. Den er på vej med en ny sprogpolitik, som stiller større krav til forældre med børn i dens danske daginstitutioner og skoler. Skoleforeningens melding til dem er klar: At vælge Skoleforeningens institutioner betyder, at man bevidst vælger det danske mindretal. Et sådant bevidst valg betyder også, at man siger ja til at tilegne sig det danske sprog. Sproget er nøglen ikke kun til dansk kultur, men også til at kunne følge sit barns skolegang. Derfor vil foreningen henvende sig til forældrene og ytre en klar forventning om, at de tilegner sig det danske sprog. Samtidig skal medarbejderne i institutionerne sensibiliseres for emnets betydning. Ledere i børnehaver og skoler forventes at følge op på forældrenes sprogkundskaber, at motivere dem, om nødvendigt at

understøtte deres udvikling og efter behov at hjælpe med at finde tilsvarende tilbud som sprogkurser.

Teori om "postnationale" bringer ikke debatten videre

Diskussionen om det danske sprog er blevet endnu mere intensiv, efter at historiker og rektor på A. P. Møller Skolen i Slesvig Jørgen Kühl på såvel Grænseforeningens sendemandsmøde i maj som SSFs årsmøde-debatmøde i juni 2018 har postuleret, at to tredjedele af forældrene er "postnationale" – forstået på den måde, at de har tysk hjemmesprog og selv ikke har gået i dansk skole – og står udenfor det klassiske mindretal. Udsagnene faldt på baggrund af et rundspørge, Kühl selv foretog i én gymnasieårgang. Kühl mødte kritik hos andre mindretalsrepræsentanter, der bl.a. påpegede, at undersøgelsen ikke er repræsentativ, at A. P. Møller

Skolens elevgrundlag muligvis ikke er repræsentativt for hele mindretallet, og at den simple "binære" opdeling i to grupper (national og postnational) ikke genspejler de komplekse og dynamiske sociale processer, der foregår indenfor mindretallet. Heller ikke Jørgen Kühls konklusion, at det er fint som det er, fordi mindretallet på denne måde groft sagt producerer nye danskere til Danmark (der tilmed har store tysk-kompetencer), fandt accept. Der var bred enighed om, at denne teori om de "postnationale" ikke bringer mindretallet videre.

Alligevel fik debatten endnu længere ben at gå på, efter at Kristeligt Dagblad i august 2018 i en hel artikelserie tog pulsen på mindretallene i grænselandet og i denne sammenhæng også greb debatten omkring Kühl op. I serien kom ikke kun en række mindretalsrepræsentanter til

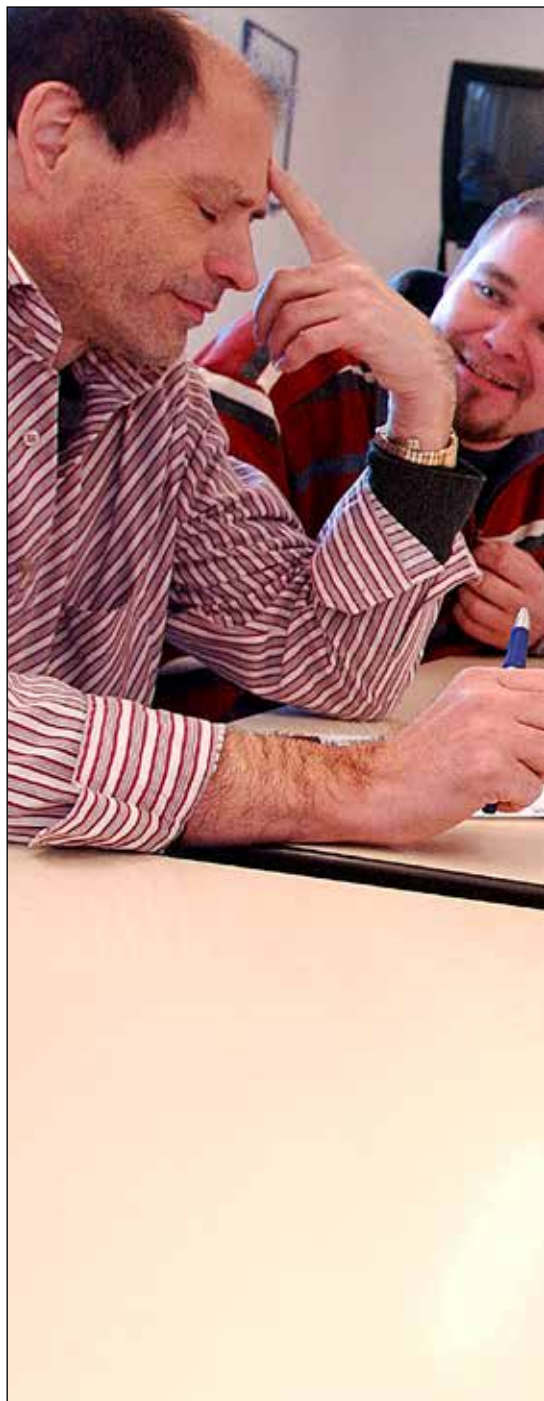
orde. Også fremtrædende danske politikere, deriblandt ministrene Mette Bock og Eva Kjer Hansen, blev spurgt og gav udtryk for en forventning om, at mindretallet gør mere ved problemet.

Samlet indsats for sproget

SSF har på denne baggrund lagt op til, at mindretallet får en samlet sprogpolitik, der udstikker rammerne for det danske sprog i alle foreninger og organisationer. Dette er i første omgang blevet afvist i Det Sydslesvigske Samråd med henvisning til de pågående tiltag.

Samrådet har dog grebet et SSF-forslag om at samordne og professionalisere arbejdet med sprogkurser til voksne op og bakket op om en tilsvarende plan fra Voksenundervisningsnævnet. Tilbuddet af sprogkurser gøres mere attraktivt og transparent, og der skal udvikles nye digitale muligheder for at lære sproget.

SSF ser også en række muligheder for at knytte forældre og andre nye medlemmer tættere til det danske mindretal. Der savnes blandt andet en ny fortælling om det danske mindretal i det 21. århundrede, som kan gøre det mere klart for nye medlemmer af mindretallet, hvad dansk i Sydslesvig egentlig handler om. Desuden satser SSF på tiltag, der styrker kontakten mellem skolen, forældrene og det danske foreningsliv, som bl.a. forældreambassadører og kontaktlærere for det lokale foreningsliv. ●

Sydslesvigkanon

I starten af 2018 fremlagde en arbejdsgruppe under Det Sydslesvigske Samråd et udkast til en 'Sydslesvigkanon', der skal sammenfatte mindretallets grundlæggende værdier.

Resultatet af udvalgsarbejdet var et "Sydslesvighjul", der uden prioritering benævner væsentlige elementer af den dansk-sydslesvigske identitet. Hjulet blev både drøftet i arbejdsgrupper på Samrådets årlige "Sydslesvigkonference" på Christianslyst (foto) og delt ud til de danske årsmøder i juni med bøn om feedback.

Nu vil Skoleforeningen og SSF producere et eget materiale på baggrund af hjulet. Resultatet af mødet med mindretallets skoleelever og basis skal præsenteres 2020. Desuden vil Samrådets udvalg se på en samlet aktualiseret fortælling for mindretallet på baggrund af denne kanon.

???

Hvad mangler der i
DIT sydslesvighjul?

Kristen kulturarv
Menneskelig
Traditioner
Danske kirkelege

DET DANSKE

Bekendelse
Stærk forbundethed
Kulturarv

Sproget

Hjertesproget
Bevidst
sprogbrug

Historien

Kærlighed til
Sydslesvig
Bevidsthed om
grænselandets
historie

Fællesskab

Sydslesvigske
traditioner
Foreningslivet
De Danske
Arsmøder

Sådan'sk

Mangfoldighed

Flere sprog
flere kulturer
De europæiske
mindretal

Den danske sang

Identitetsskabende
Fællessang
Højskolesang-
bog

Frivillighed

Lyst til at
tage ansvar
Folkeligt
engagement
Aktiv
medejerskab

Det tyske

En del af
hverdagen

Strukturdebat i Det Sydslesvigske Samråd

På Sydslesvigkonferencen i foråret 2018 blev der atter slået til lyd for en mere målrettet struktur og mere demokratisk indflydelse til medlemmerne.

I Samrådet afviste frem for alt Skoleforeningen dog ønsket om en uvildig undersøgelse af mindretallets nuværende sammensætning. Dette førte til, at SdU overvejede at forlade Samrådet. Man besluttede dog efter en intern debat i juni 2018 at blive i dette gremium.

Selv om der ikke er konsensus om at drøfte organisationernes og mindretallets struktur, blev man dog enig om at se på områder, hvor der er mulighed for mere samarbejde og samvirke, især på det teknisk-administrative område. Dette arbejde skal være afsluttet, når Samrådet til foråret 2019 skal indgå en ny samarbejdsaftale, der fastlægger rådets opgaver og arbejde.

DEN EUROPÆISKE UNION
DANMARK

EUROPÄISCHE UNION
BUNDESREPUBLIK
DEUTSCHLAND

PASS

Dansk pas til danske sydslesvigere

Siden juli 2018 har danske sydslesvigere med tysk statsborgerskab principielt mulighed for at erhverve dansk indfødsret ved siden af - altså det der populært kaldes dobbelt statsborgerskab. Forudsætningen er, at de opfylder en række kriterier, der skal dokumentere deres tætte tilknytning til det danske mindretal.

Muligheden er en fornem gestus fra Danmark overfor mindretallet, som vi sætter overordentlig stor pris på. Samtidig er det dog værd at holde fast i, at det dobbelte statsborgerskab er et personligt valg. Det er udtryk for den enkeltes forhold til Danmark og siger ikke noget om personens tilknytning til det danske mindretal.

170 personer og familier havde i de første 100 dage bestilt de nødvendige formularer på generalkonsulatet i Flensborg.

Kontakten til Danmark

Mindretallets kontakt til Danmark finder sted i hverdagen. Det er kontakten til venner, familie, faglige kolleger, jævnaldrende elever, sportsfæller, foreningers venskabsforbindelser m.m., der knytter båndet mellem mindretal og moderland.

Men der er også en fast kalender med tilbagevendende begivenheder. Grupper fra mindretallet er hvert efterår på besøg hos Folketinget i København og deltager om sommeren i Folkemødet på Bornholm. Desuden bruges en række faste arrangementer til at fortælle om mindretallet og invitere danskere til at opleve Sydslesvig, deriblandt på Rejsemessen i Herning samt til de Historiske Dage og Kulturnatten i København (foto).

Ved alle disse lejligheder optræder de danske organisationer i Sydslesvig og Grænseforeningen sammen.

Båndet til Danmark flettes på ny hvert eneste år

Det danske mindretal lever sin egen kultur og hverdag i Sydslesvig og kan følge med i det moderne Danmark i medierne. Men intet kan erstatte de personlige relationer. Alle organisationer plejer den faglige kontakt til mennesker nord for grænsen, og medlemmernes venskabelige og familiære bånd til Danmark er utallige.

Udflugter til Danmark

SSFs mange forgreninger arrangerer hvert år udflugter til Danmark. En af dem er folketingsturen, hvor sydslesvigere fra alle dele af mindretallet deltager. I november 2017 omfattede delegationen 32 deltagere. Folketingets præsidium inviterede som sædvanlig til frokost på Christiansborg, hvor folketingets formand Pia Kjærsgård, SSF-formand Jon Hardon Hansen og Grænseforeningens formand Jens Andresen kom ind på de tætte bånd mellem såvel det officielle som det folkelige Danmark og mindretallet. På programmet stod desuden en orientering om Grænseforeningens arbejde, besigtigelse af byerne Malmø og Lund samt et informationsmøde om Øresundsregionens udvikling og udfordringer.

Synlighed for danskerne

Mindretallet gør sammen med Grænseforeningen en stor indsats

for at være synligt for danskerne på messer og lignende i Danmark. Skoleforeningen og andre er tilstede på faglige messer indenfor deres respektive område, og SSF er repræsenteret ved messer mm. med en bredere appel. 2018 var mindretallet således bl.a. atter med på Rejsemessen i Herning (foto t.h.), ved de Historiske Dage i København og under Kulturnatten i Folketinget på Christiansborg. Et årligt højdepunkt er Folkemødet i Allinge på Bornholm.

Forholdet til kongehuset

Det danske mindretal ser sig som en del af det danske folk, og det omfatter selvfølgelig også forholdet til kongehuset. SSFs formand, Jon Hardon Hansen, og Det Sydslesvigske Samråds formand, Christian Jürgen sen, har sammen kondoleret Hendes Majestæt Dronningen og kongefamilien i anledning af prins Henriks død. Da denne sørgelige nyhed blev bekendt, gik Dannebrog på halv stang i Sydslesvig. Det samme skete under den efterfølgende sørgehøjtidelighed, hvor de danske kirkeklokker syd for grænsen også ringede.

I anledning af Kronprins Frederiks 50-års fødselsdag var SSFs og Samrådets formand inviteret til audiens i Frederik VIII's Palæ, kronprinsparrets private bolig. Delegationen fra Syd-

slesvig havde lejlighed til at gratulere og overrække tre boggaver.

Jubilæumsåret 2020

SSF har været med ved bordet fra starten, når det officielle Danmark forbereder markeringen af Genforeningsjubilæet i 2020. Selvom det danske mindretal tabte ved folkeafstemningen i 1920, så fejrer vi sammen med vores danske landsmænd og -kvinder den glædelige begivenhed, at Sønderjylland stemte sig hjem til Danmark. Samtidig forbereder mindretallet også egne spændende tiltag i 2020, der gør opmærksom på, at der blev danske tilovers på den anden side af grænsen og at danskheden i Sydslesvig lever i bedste velgående den dag i dag. SSF er også repræsenteret i den komité, der i år er blevet oprettet for at forberede markeringen i Slesvig-Holsten. På denne side af 1920-grænsen handler det selvfølgelig mere om vellykket mindretalspolitik og det gode tysk-danske forhold i dag.

Rigtige venner...

Mindretallet nyder hvert år godt af, at vi har mange gode venner i Danmark, både i de politiske rum og blandt grænselandsorganisationer som Grænseforeningen, Slesvig-Ligaen, Slesvigsk Samfund, Sydslesvigsk Udvalg af 5. maj 1945 og mange andre. De er alle med til at muliggøre en levende danskhed i Sydslesvig 98 år efter folkeafstemningen. ●

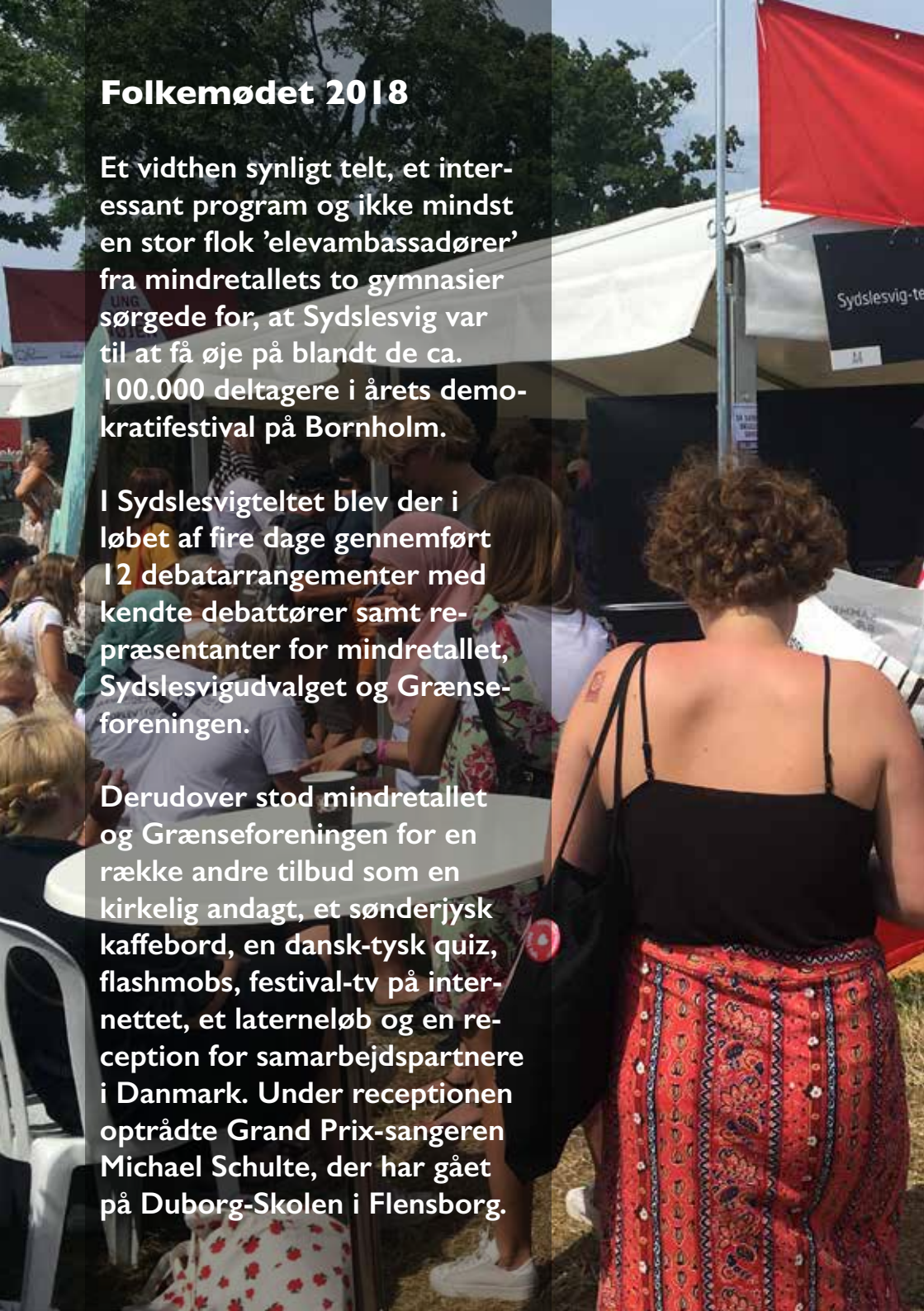

Folkemødet 2018

Et vidthen synligt telt, et interessant program og ikke mindst en stor flok 'elevambassadører' fra mindretallets to gymnasier sørgede for, at Sydslesvig var til at få øje på blandt de ca. 100.000 deltagere i årets demokratifestival på Bornholm.

I Sydslesvigfeltet blev der i løbet af fire dage gennemført 12 debatarrangementer med kendte debattører samt repræsentanter for mindretallet, Sydslesvigudvalget og Grænseforeningen.

Derudover stod mindretallet og Grænseforeningen for en række andre tilbud som en kirkelig andagt, et sønderjysk kaffebord, en dansk-tysk quiz, flashmobs, festival-tv på internettet, et laterneløb og en reception for samarbejdspartnere i Danmark. Under receptionen optrådte Grand Prix-sangeren Michael Schulte, der har gået på Duborg-Skolen i Flensborg.

Sydslesvig

/tet

Bundesministerium
des Innern, für Bau
und Heimat

Mindretalspolitikken i Tyskland

På nationalt plan samarbejder de fire mindretal i Tyskland - det danske, det frisiske, det sorbiske samt sinti og roma - i det tyske mindretalsråd (Minderheitenrat der vier autochthonen nationalen Minderheiten und Volksgruppen Deutschlands) for at samordne fælles interesser og repræsentere dem overfor politikken. SSF og SSW sidder i rådet for det danske mindretal.

Tysk mindretalspolitik har dog stået i stampe i 2017/2018, fordi regeringsdannelsen ovenpå forbundsdagsvalget i efteråret 2017 tog helt usædvanligt længe. Regeringens nye ansvarlige for mindretallene, Dr. Bernd Fabritius (nr. 2 fra højre), blev først udpeget i foråret 2018, og det første møde med mindretalsrådet fandt sted i september 2018.

Dansk-tysk mindretalsmodel som immateriel verdensarv?

I januar 2018 søgte SSF og Bund Deutscher Nordschleswiger Slesvig-Holsten og Danmark om at arbejde for, at "samlivet mellem mindretal og flertal i grænselandet" får status som UNESCO-verdensarv. Ønsket er, at FNs kulturorganisation anerkender samlivet som "best practice"-eksempel for et fredeligt og frugtbart samliv, der kan tjene til inspiration for andre grænseregioner i verden.

Ansøgningen blev modtaget med velvilje af regeringerne på begge sider af grænsen. Mens Danmark allerede har optaget samlivet i grænselandet på listen over immateriel dansk kulturarv, forventes en tysk beslutning at falde i Berlin inden årets udgang. Mindretallenes håb er, at staterne så bærer ansøgningen videre til UNESCO, og at anerkendelsen følger i jubilæumsåret 2020.

Bücher • Ruffer

Holm
19/21

1,1 mio. stemmer for mangfoldighed i Europa

2017-2018 indsamlede de europæiske mindretal underskrifter til deres 'Minority SafePack Initiative' (MSPI). Da hammeren faldt den 3. april 2018, havde mere end 1,1 millioner mennesker afleveret en underskrift. Dermed er MSPI gyldigt, og EU-kommissionen, der hidtil har ageret meget tilbageholdende i mindretalspolitikken, må nu forholde sig til krav om mere beskyttelse og fremme af de mange autochtone mindretal i unionens medlemsstater.

Samtaler med kommissionens ledelse i efteråret 2018 skal bringe en afklaring på, om MSPI-initiativtagerne indleverer underskrifterne i nuværende valgperiode eller venter på den nye kommission, der dannes efter EU-parlamentsvalget 2019.

1.128.385 underskrifter
11.736 i Danmark
17.493 i Tyskland

Mindretallet arbejder også internationalt

De fleste organisationer i det danske mindretal er involveret i mindretalsorganisationer på europæisk plan. SSF, Skoleforeningen og SSW deltager i arbejdet hos den europæiske mindretalsunion FUEN. SdU er med i FUENs ungdomsorganisation YEN, og Flensborg Avis er medlem af et europæisk netværk af mindretalsaviser kaldet MIDAS.

På FUENs kongres 2018 i det vestfrisiske Leeuwarden (Nederlandene) drøftede de delegerede, hvordan man nu tackler den vellykkede underskriftindsamling Minority SafePack.

Et andet emne, der afstedkom en hel del diskussion, var FUEN-præsidiets mål at revidere og nyformulere 40 artikler i organisationens vedtægter og blandt andet øge præsidentens beføjelser. Efter forslag fra det danske mindretal og sorberne blev beslutningen udskudt.

EN

N
RESS

2018

IT

2018

EN

EN

EN

EN

EN

EN

EN

EN

EN

EN

EN

EN

EN

EN

EN

EN

EN

EN

EN

EN

EN

EN

EN

EN

EN

EN

EN

EN

Mindretallenes Hus

Efteråret og vinteren 2017/2018 var domineret af debatten om et Mindretallenes Hus. Planen om at oprette et europæisk videns- og mødecenter i et historisk pakhús ved Flensborghus førte til diskussioner både i Sydslesvig og København.

Efter at der ikke kunne opnås enighed om et Mindretallenes Hus indenfor det danske mindretal, har SSF valgt at afgive førertrøjen for projektet, som SSF havde barslet med sammen med det tyske mindretal i Danmark og den europæiske mindretalsunion FUEN.

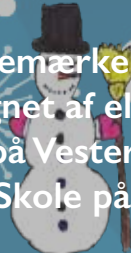
I efteråret 2018 overvejer FUEN sammen med delstaten Slesvig-Holsten, den tyske forbundsregering og Flensborg kommune, hvorvidt projektet kan omsættes i andre rammer uden dansk medejerskab. Interessen er fortsat stor.

JUL I SYDSLES

Julemærket 2018

Årets festlige julemærker for Sydslesvig er tegnet af elever i 5. og 6. klasse på Vesterland-Kejtum Danske Skole på Sild.

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

Julemærkerne kan bl.a. købes på alle SSF-sekretariater i landsdelen og bestilles online på SSFs hjemmeside under www.syfo.de. Et ark med 32 mærker koster 4 euro eller 40 kroner.

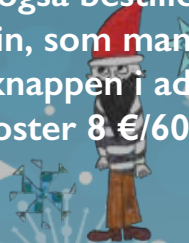
JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

Der kan i år også bestilles en julemærke-pin, som man kan bære i brystknappen i adventstiden. Den koster 8 €/60 kr.

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

Julemærkesalgets overskud anvendes til Sydslesvig

Årets julemærker er tegnet af 5. - 6. klasse

ESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

JUL I SYDSLESVIG 2018

svigsk Forenings humanitære arbejde i landsdelen

klasse Vesterland-Kejtum Danske Skole

Sydslesvigsk Forenings sekretariater

Dansk Generalsekretariat

Norderstr. 76
24939 Flensburg
tlf. 0461/14408-0
fax 14408-130
info@syfo.de

Tysk postadresse:
Postfach 2664
24916 Flensburg

Dansk postadresse:
Postboks 369, DK-6330 Padborg

SSF Flensburg by

Bysekretariatet
Schiffbrücke 42
24939 Flensburg
tlf. 0461/14408-125, -126, -127
fax 14408-128
flby@syfo.de

SSF Flensburg Amt

Amtssekretariatet
Norderstr. 74
24939 Flensburg
tlf. 0461/14408-155, -156
fax 14408-157
flamt@syfo.de

SSF Sydtønder amt

Amtssekretariatet
Lorenz-Jannsen Str. 1
25899 Niebüll
tlf. 04661/2755, fax 2432
lars@syfo.de

SSF Husum amt

Amtssekretariatet
Neustadt 95
25813 Husum
tlf. 04841/2612
fax 63618
husum@syfo.de

SSF Ejdersted amt

Amtssekretariatet
Am Hafen 30
25832 Tönning
tlf. 04861/5493
fax 1607
ejdersted@syfo.de

SSF Rendsborg-Egernførde amt

Amtssekretariatet
H.C.Andersen-Weg 8
24340 Eckernförde
tlf. 04351/2527, fax 5183
og
Brandtstr. 29-31
24782 Büdelsdorf
tlf. 04331-4388077
rd-eck@syfo.de

SSF Gottorp amt

Amtssekretariatet
Slesvighus, Lollfuß 89
24837 Schleswig
tlf. 04621/23888
fax 21105
gottorp@syfo.de

SSF tilsluttede foreninger og organisationer

Borgerforeningen

Dansk Erhvervsforening for Sydslesvig

Dansk Kirke i Sydslesvig

Den slesvigske Kvindeforening

DSH – Foreningen af Aktive Kvinder

Duborg-Samfundet

Flensborg danske Journalistforening

Foreningen NORDEN, afd. Sydslesvig

Fælleslandboforeningen for Sydslesvig

Gamles Værn

Harreslev Amatørscene

Hejmdal Blæseorkester

Historisk Samfund for Sønderjylland, Sydslesvigs amtskreds

Sct. Georgs Gildet Flensborg

Slesvigske Kreditforening eG

Sprogforeningen, Sydslesvig afd.

St. Knudsgilde Flensborg

Sydslesvigs Danske Kunstforening

Sydslesvigske Museumsforening

Sydslesvigske Selvhjælp

Sønderjysk Arbejder Forening

Torsdagskoret

*Kontaktoplysninger fås ved henvendelse til
Dansk Generalsekretariat (se til venstre)*

DANEVIRKE MUSEUM

Se vores UNESCO-
verdensarv Danevirke
og lær det danske
mindretals historie
at kende.

Danevirke Museum
Ochsenweg 5
24867 Dannewerk
Tyskland

www.danevirkemuseum.de